

SANDOKAI - ZEN & POLYFONIE

Toen zenmonnik, -leraar en componist Luc De Winter de muziek hoorde van het vermaarde Vlaamse koor 'Ensemble Polyfoon', begon bij hem het idee te leven om koormuziek te schrijven op basis van een aantal klassieke teksten uit het (zen)boeddhisme. Het zaadje voor *Sandokai* was geplant...

De Winter koos de teksten uit, legde contact met de gezaghebbende vertalers Kazuaki Tanahashi, Joan Halifax en Taigen Dan Leighton voor de Engelse vertalingen en schreef zelf de muziek ter uitvoering door 'Ensemble Polyfoon', van Johan Geerts en Lieven Deroo. Het resultaat was een schitterende cd en multimediale concerten.

WAAROM SANDOKAI?

'Sandokai is één van de belangrijkste teksten uit de soto-zentraditie, geschreven door de 8e-eeuwse meester Sekito. Maar op de cd vind je ook de Hartsoetra, de Vier Geloften, de Tienlijnige Kannonsoetra, de Kesasoetra en gedichten van Dogen en Ryokan terug.'

WAT IS POLYFONIE PRECIËS?

'Polyfonie, of polyfone muziek, bestaat uit een aantal melodieën – stemmen – die elk een eigen leven leiden en toch harmonieus met elkaar verweven worden. Het is een stijl die me altijd al gefascineerd heeft en die me

De Winter heeft ook muziek geschreven, vanuit zijn zazenpraktijk, voor pianiste Veerle Peeters. Daar is de cd *Kannon's Pillow* het resultaat van en concerten volgen begin 2012. Verder schreef hij een stuk voor gambakwartet, *Aigo - a ceremony for consort*, geïnspireerd op meester Dogen. Ook dit wordt in 2012 uitgevoerd. Ondertussen werkt hij verder aan muziek gebaseerd op de nieuwe vertaling die Kaz Tanahashi maakte van Ryokan gedichten.

FOTO: MARCEL VAN COILE

erg geschikt lijkt voor deze teksten. Je hebt de soberheid, de puurheid en kracht van de menselijke stem, die je natuurlijk in de diverse chantingtradities terugvindt, maar bovendien zijn er de onbeperkte mogelijkheden die ontstaan door het combineren van die verschillende lijnen. Zelf ervaar ik dit als heel bevrijdend. Je wordt erdoor uitgenodigd om je beperkte, conceptuele, rechtlijnige denken los te laten en met een weidsere geest te luisteren.'

WAT IS JE UITGANGSPUNT BIJ HET COMPONEREN?

'Mijn enige doel is de inherente schoonheid, de diepe boodschap van deze oude teksten te vertalen in muziek. Soms zijn er momenten waarop de tekst niet langer verstaanbaar is en de muziek het overneemt, elk rationeel begrip overstijgend. Op een bepaald punt worden er zo veel muzikale lijnen opgesteld dat zelfs de muziek bijna opgaat in één geluid. Zelf had ik die passage intuïtief gecomponeerd vanuit de inhoud van de tekst en ik twijfelde of het zou werken. Maar de leden van 'Ensemble Polyfoon' vertelden me dat ze er juist diep door geraakt waren,

dat ze zich opgenomen voelden in iets groeters...'

HOE HEB JE DE VERTALINGEN GEKOZEN?

'Ik heb lang gezocht naar Engelse vertalingen die zowel vloeiend als poëtisch waren, inhoudelijk volkomen correct en tegelijkertijd toegankelijk voor een groot publiek. Mijn leraar Roland Rech raadde me het werk aan van Kaz Tanahashi (1933), één van de pioniers van de zen in het Westen. Zijn vertalingen waren prachtig en bovendien was hij zelf onmiddellijk enthousiast over het project. Er ontstond een levendige samenwerking waarbij hij zelfs speciaal voor het project een nieuwe Sandokaivertaling maakte, samen met roshi Joan Halifax, stichter van het *Upaya Zen Center* in Santa Fe (New Mexico). Kaz is ook een vermaard kalligraaf en schilder. Voor de concerten in Antwerpen van eind november 2010 kwam hij over uit Californië om een tentoonstelling op te zetten met zijn grafisch werk. Samen met de projecties van lichtkunstenaar Tom Lagast maakte dit van *Sandokai* een werkelijk multimediaal gebeuren.'

Wie graag op de hoogte gehouden wordt, kan een berichtje sturen aan info@zenantwerpen.be.

LEZERSGESCHENK

Ensemble Polyfoon schenkt 3 Sandokai-cd's weg aan de lezers van BoeddhMagazine! Mail 'Sandokai BoeddhMagazine' aan info@polyfoon.be. Op www.polyfoon.be kan je de cd bestellen voor 19 euro plus verzendkosten.